

"Damar Plus"
Agencija za ispitivanje javnog mnjenja

Stavovi javnosti o korupciji i upoznatost sa radom Agencije za sprječavanje korupcije

Decembar 2017

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je bio utvrditi percepciju, informisanost, stavove i iskustva građana o korupciji u Crnoj Gori.

Specifični ciljevi ovog istraživanja javnog mnjenja uključivali su:

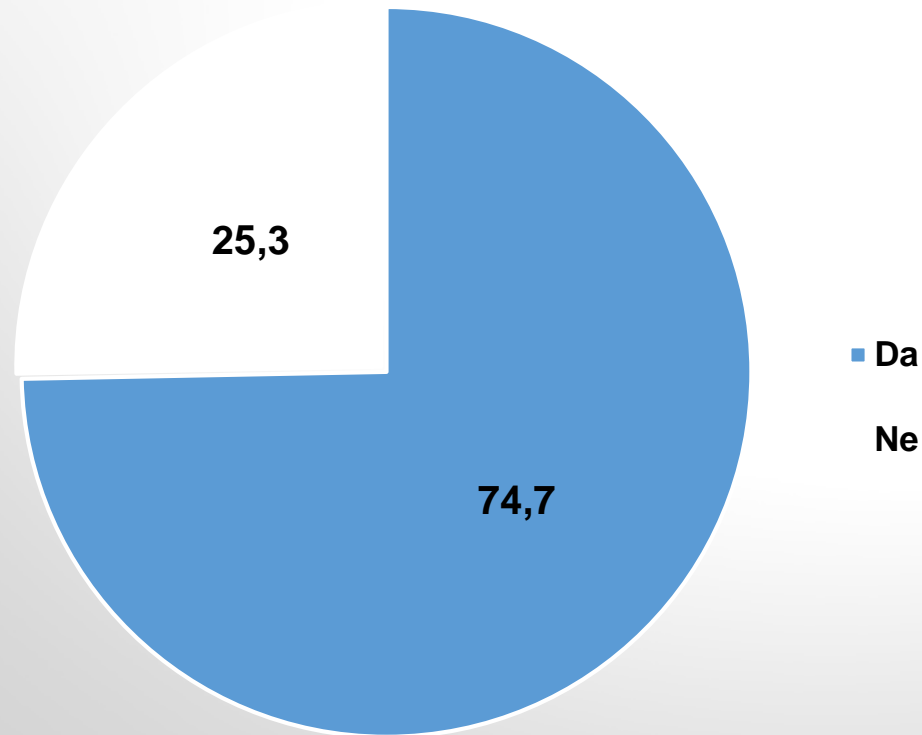
1. Mjerenje percepcije javnosti o korupciji po oblastima, odnosno institucijama;
2. Utvrđivanje ličnog iskustva sa korupcijom, mjerenje razlika u percepciji i stavovima s obzirom na socio-demografske karakteristike ispitanika (pol, starost, obrazovanje, zanimanje, regija);
3. Utvrđivanje upoznatosti sa Agencijom za sprječavanje korupcije i njenim aktivnostima, kao i kampanjom „Ni centa za mito“;
4. Mjerenje percepcije efikasnosti rada Agencije za sprječavanje korupcije u borbi protiv korupcije;
5. Utvrđivanje izvora informisanosti o aktivnostima Agencije za sprječavanje korupcije i o načinima prijave korupcije.

UZORAK

- Veličina uzorka je bila 1000 ispitanika u devet crnogorskih opština: Podgorica, Nikšić, Cetinje, Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Ulcinj, Bar i Herceg Novi.
- Ciljna populacija - građani stari 18 i više godina.
- Uzorački okvir - podaci iz popisa stanovništva sprovedenog 2011. godine.
- Tip uzorka je slučajni, troetapni, stratifikovani uzorak.
- Standardna statistička greška mjerenja iznosi +/- 3,1% za pojave sa incidencom od 50% sa intervalom povjerenja od 95%.
- Anketiranje je sprovedeno u periodu od 01.12. do 07.12. 2017. godine.

I. UPOZNATOST JAVNOSTI SA RADOM AGENCIJE ZA SPRJEČAVANJE KORUPCIJE

Da li ste čuli za Agenciju za sprečavanje korupcije?

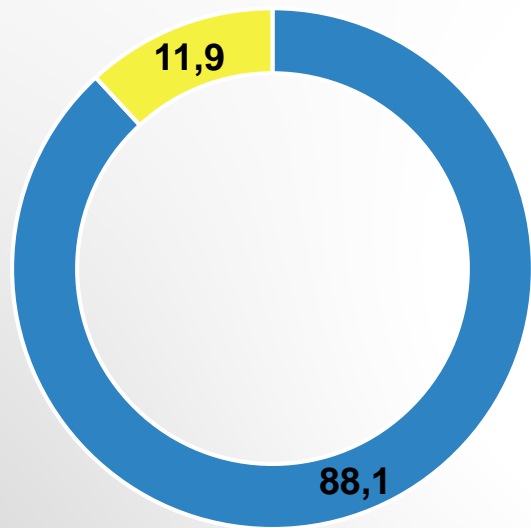

Za ASK, prema rezultatima ovogodišnjeg istraživanja, čulo je 74,7% anketiranih, dok je 25,3% ispitanika odgovorilo suprotno.

Ko su ispitanici koji nijesu čuli za ASK?
To su, iznad prosjeka (25,3%):

- Ispitanici ženskog pola;
- Ispitanici starosti od 18-24 godine;
- Anketirani koji su studenti;
- Anketirani koji žive u južnoj regiji.

Da li znate čime se bavi ASK?

N=747

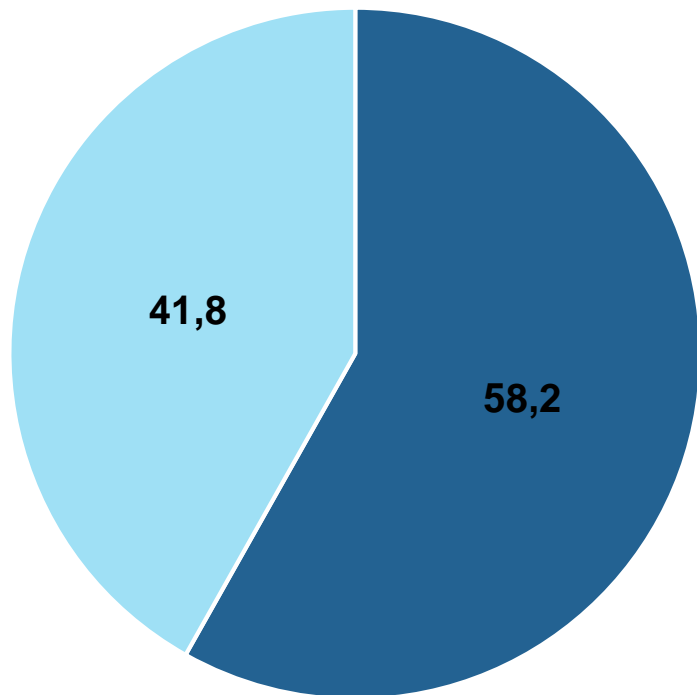
Molimo Vas navedite aktivnosti ASK:

Od onih koji su čuli za ASK, njih 88,1% je odgovorilo da zna čime se ovaj organ bavi, dok je 11,9% odgovorilo negativno. Od onih koji su odgovorili da znaju čime su ASK bavi, najveći broj ispitanika (74,0%) je kao aktivnost ove Agencije navelo „Prevenција/edukacija u borbi protiv korupcije“, a zatim „Krivično gonjenje slučajeva korupcije“ (36,6%). Na trećem mjestu, po frekvenciji odgovora, je odgovor „Sprječavanje sukoba interesa“ (22,1%).

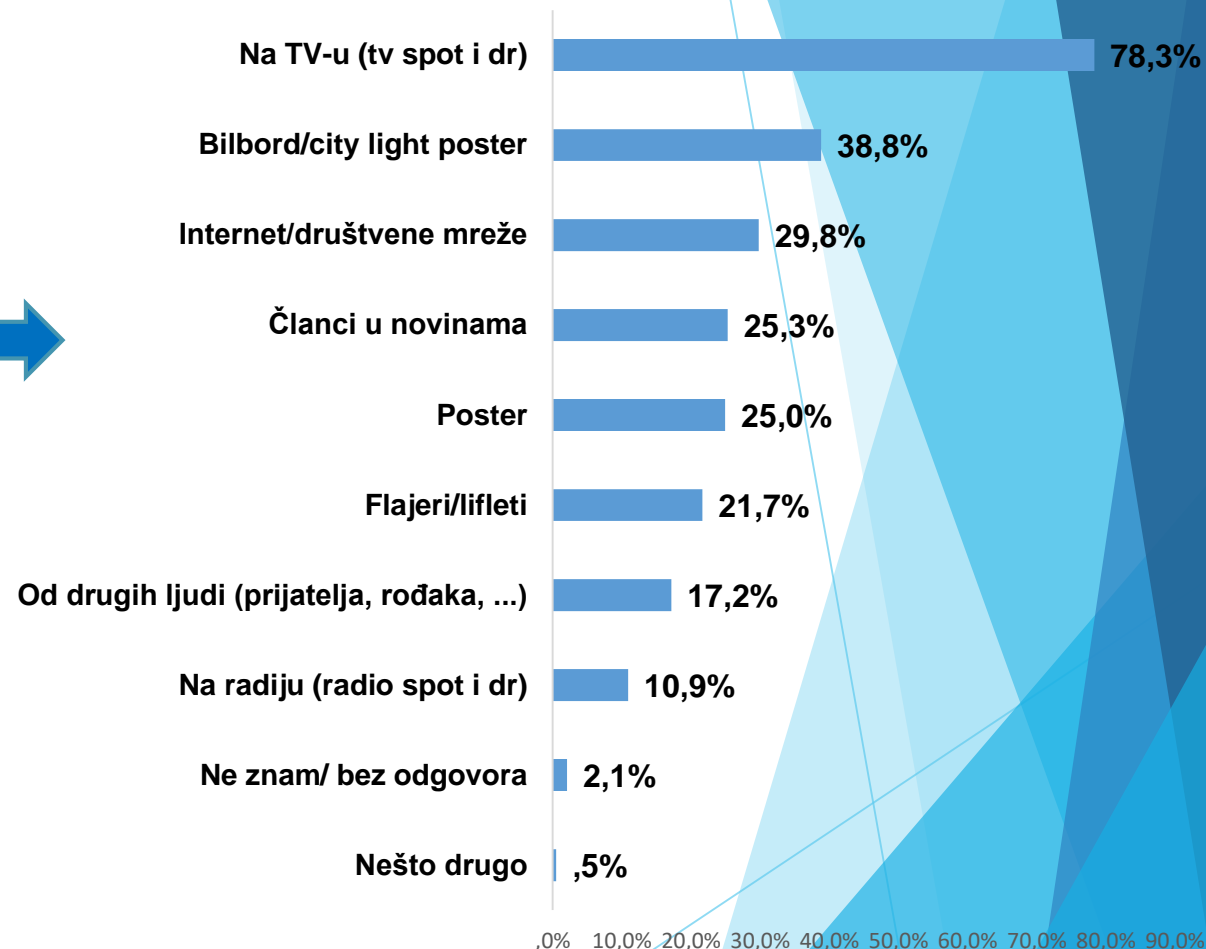
INFORMISANOST O KAMPANJI „NI CENTA ZA MITO“

Da li ste čuli za kampanju Agencije za sprječavanje korupcije pod nazivom „Ni centa za mito“?

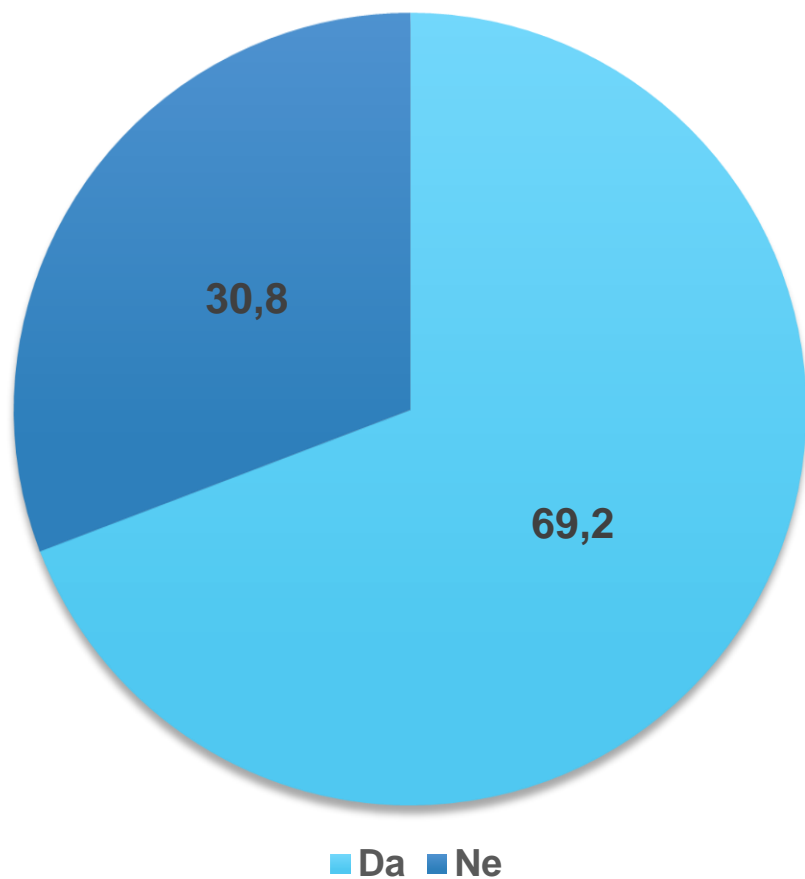
■ Da
■ Ne

Gdje ste čuli za kampanju „Ni centa za mito“?

Najveći procenat anketiranih građana (58,2%) je upoznat sa kampanjom ASK „Ni centa za mito“. Građani koji su čuli za pomenutu kampanju, kao izvor informisanosti, u najvećem procentu navode TV (78,3%), zatim bilborde (38,8%), internet (29,8%), kao i članke u novinama (25,3%).

Da li ovakve kampanje ohrabruju građane u suprotstavljanju korupciji?

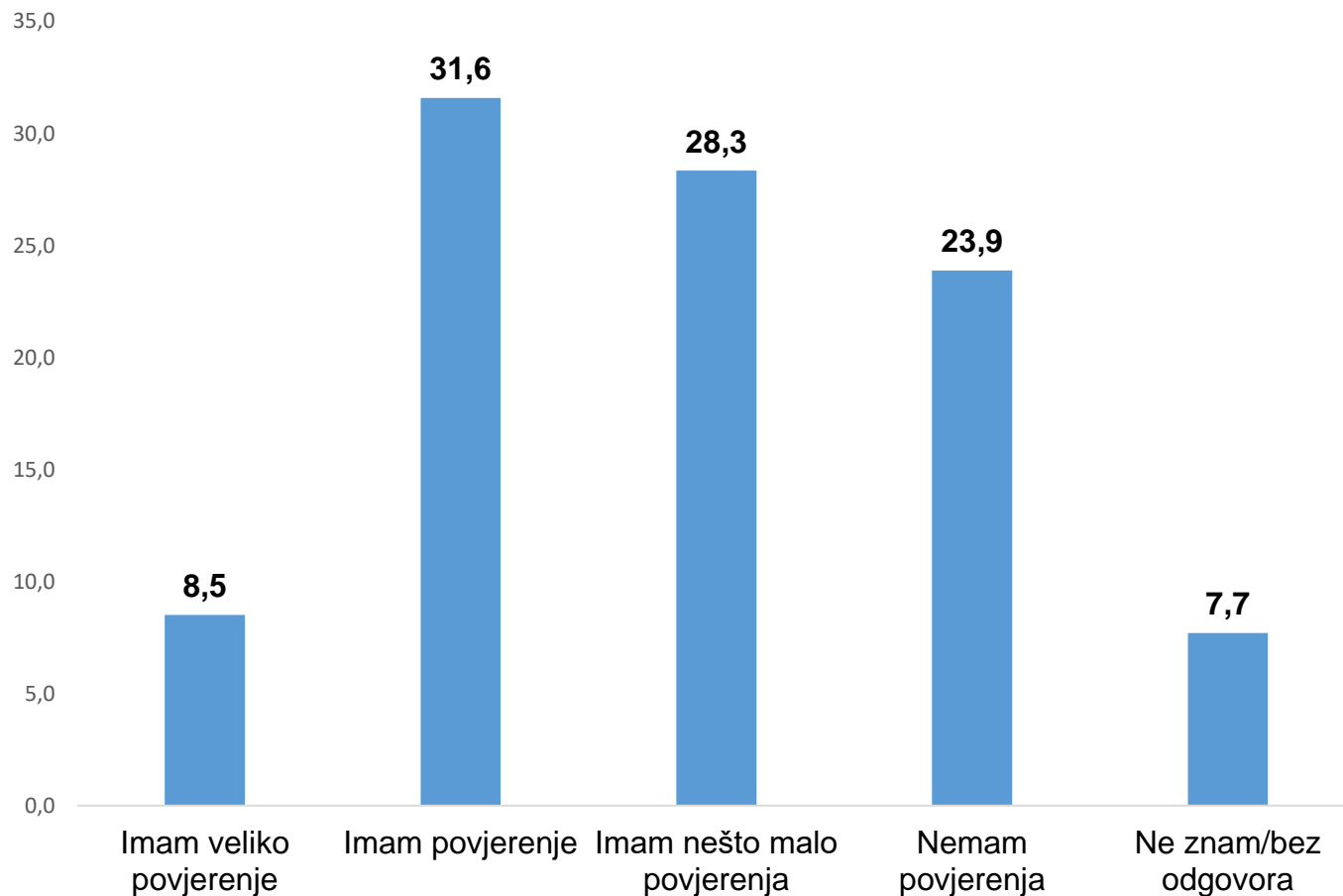
Da kampanje kao što je „Ni centa za mito“ ohrabruju građane u suprotstavljanju korupciji smatra 69,2% ispitanika, dok 30,8% misli suprotno.

Struktura ispitanika, koji smatraju da su kampanje poput ove korisne, je sljedeća:

- Ispitanici ženskog pola;
- Anketirani starosti od 25-34 godine;
- Zaposleni u državnim organima;
- Ispitanici iz sjeverne regije.

POVJERENJE U RAD AGENCIJE ZA SPRJEČAVANJE KORUPCIJE

U kojoj mjeri Vi lično imate povjerenje u rad ASK u borbi protiv korupcije?

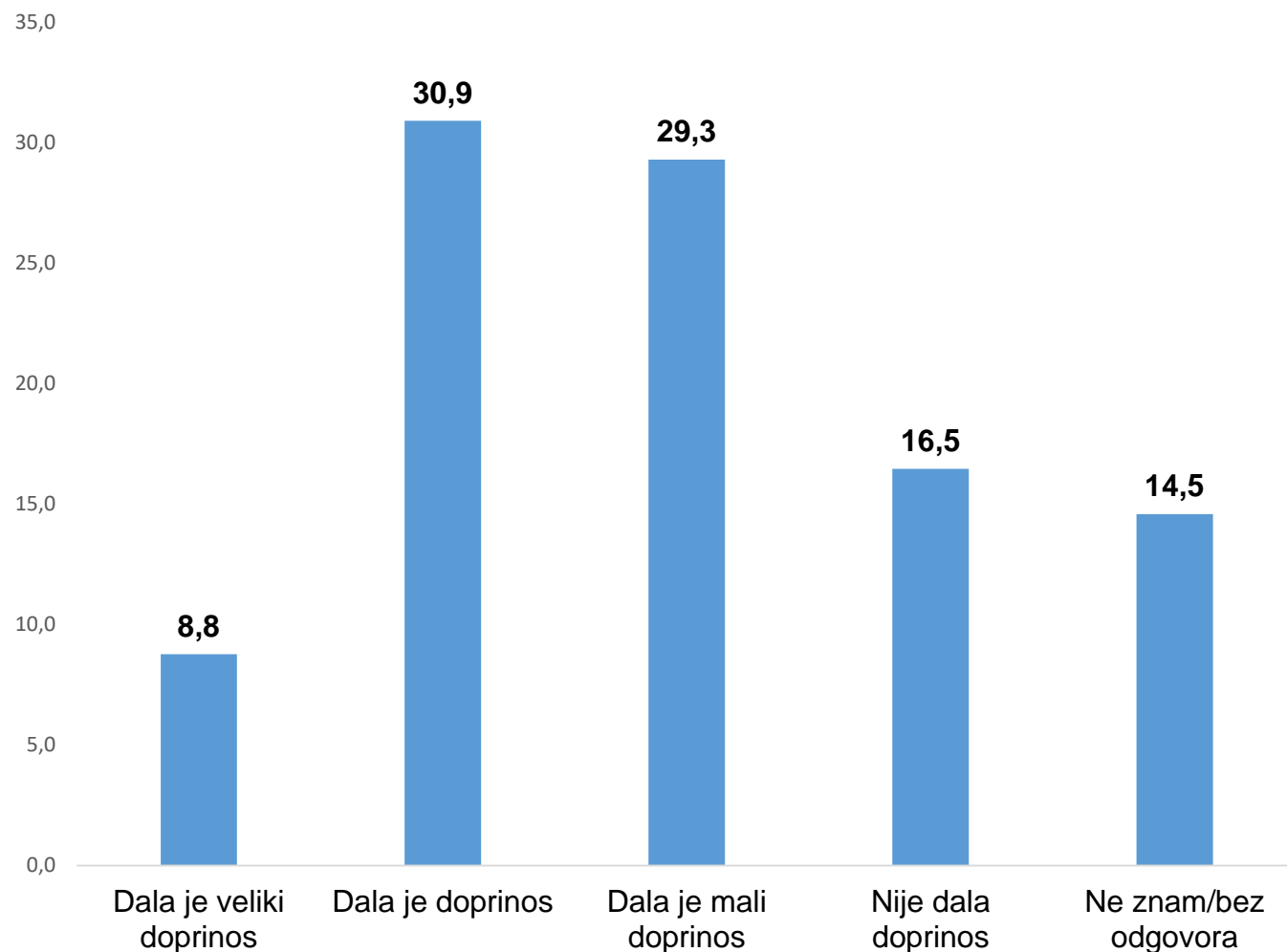
Povjerenje u rad ASK u borbi protiv korupcije - suma odgovora: (Imam veliko povjerenje, Imam povjerenje i Imam nešto malo povjerenja) ima 68,4% građana. Onih koji misle suprotno je 23,9%, dok 7,7% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Među ispitanicima koji nemaju povjerenje u rad ASK u borbi protiv korupcije najzastupljeniji su:

- Muškarci;
- Ispitanici starosti preko 64 godine;
- Lica koja vode sopstveni biznis;
- Anketirani iz centralne regije.

U kojoj mjeri je Agencija dala doprinos sveukupnoj borbi protiv korupcije?

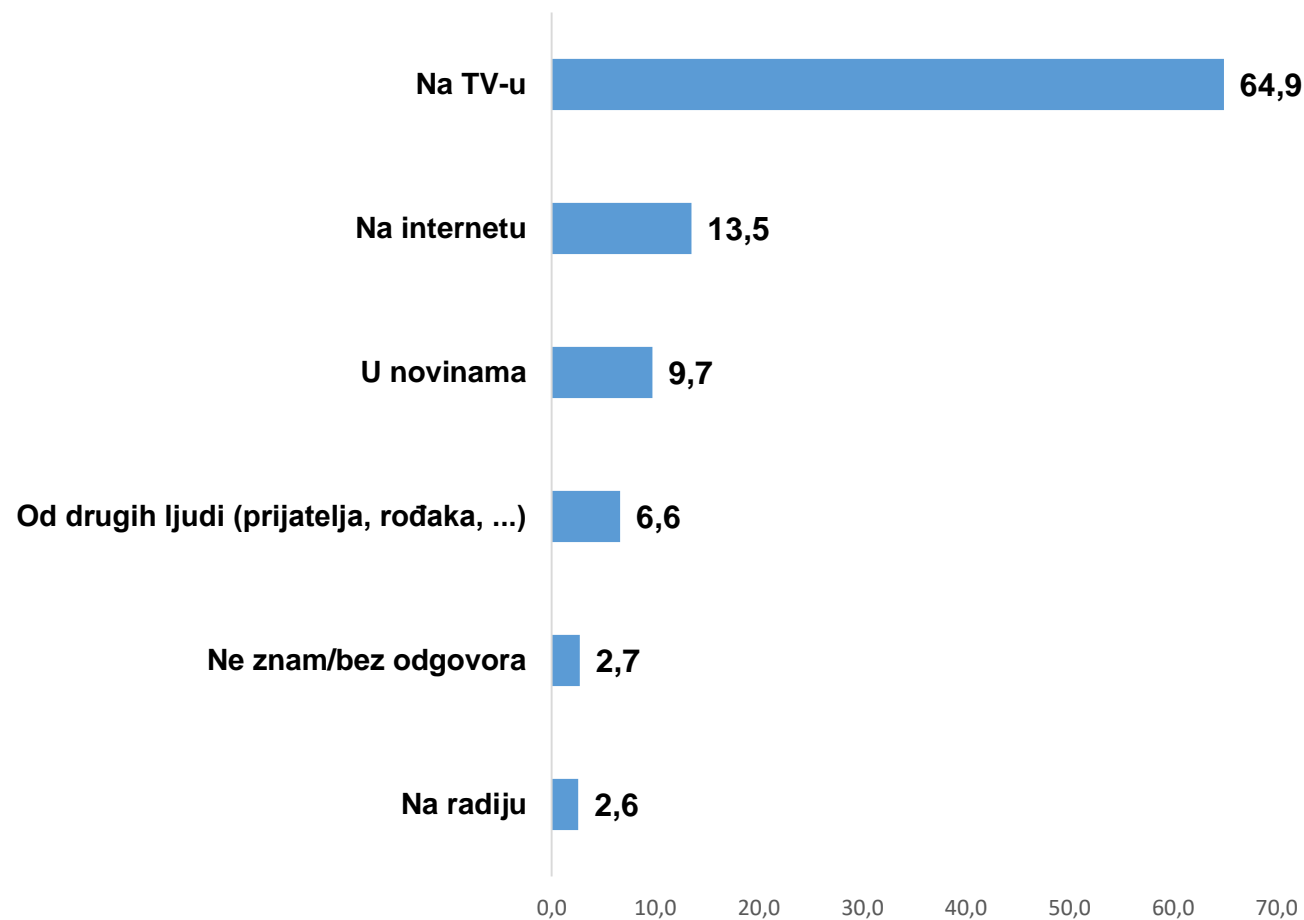
Ukupno 69% građana (kumulativni zbir odgovora „dala je veliki doprinos“, „dala je doprinos“ i „dala je mali doprinos“), procjenjuje da je ASK dala doprinos sveukupnoj borbi protiv korupcije u Crnoj Gori.

Iz grafika možemo vidjeti da su ispitanici bili skloniji odabiru umjerenijih opcija, pa tako imamo situaciju da nešto više od četvrtine, doprinos ASK ocjenjuje malim, dok svega šestina smatra da ovo tijelo nije doprinijelo u sveukupnoj borbi protiv korupcije.

Oni koji tvrde da ASK nije dala doprinos, uglavnom su:

- Osobe muškog pola;
- Anketirani starosne dobi više od 64 godine;
- Lica koja vode sopstveni biznis;
- Žive u centralnoj regiji.

Gdje ste prvi put čuli za Agenciju za sprečavanje korupcije?

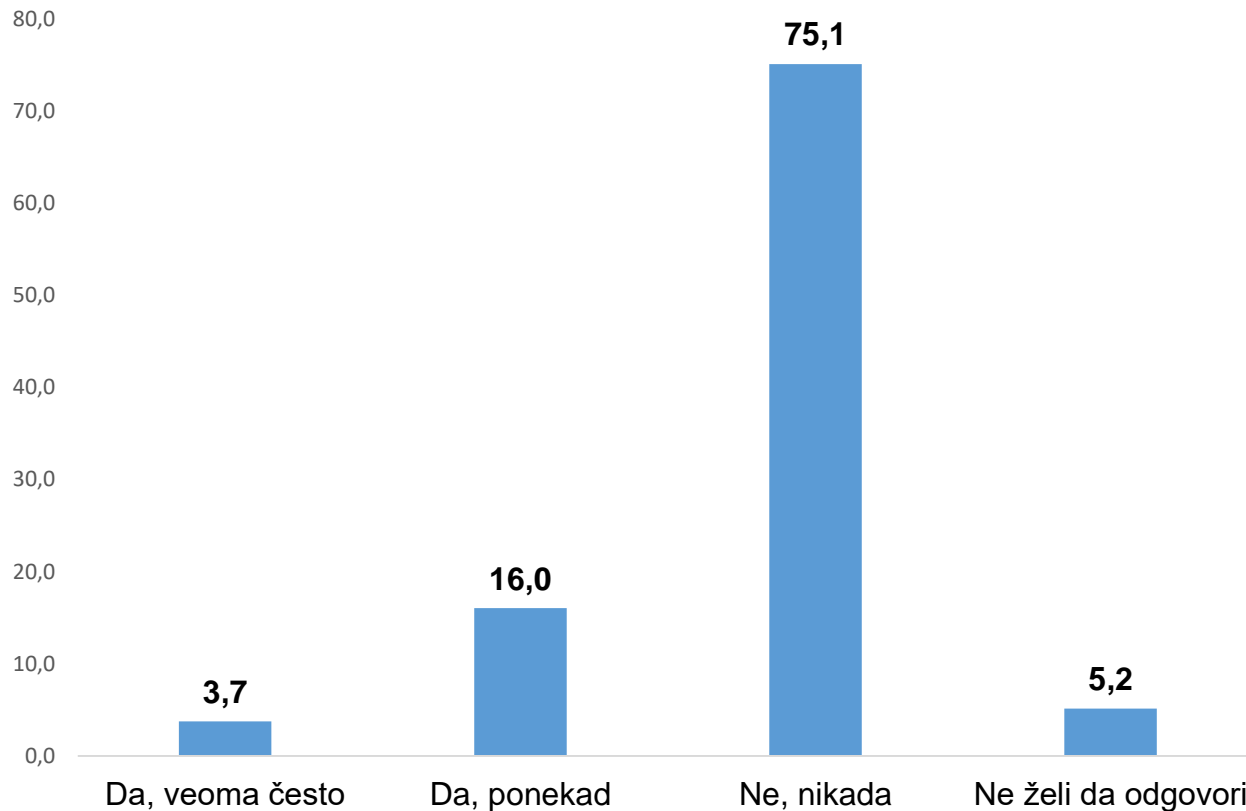

Prvi put građani su čuli za Agenciju na TV-u (64,9%), zatim Internetu (13,5%) i u novinama (9,7%).

II. SVIJEST I ZNANJE JAVNOSTI O KORUPCIJI

LIČNA ISKUSTVA SA KORUPCIJOM

Da li ste nekada prilikom ostvarivanja svojih prava kod državnih ili organa lokalne samouprave bili uslovljeni od bilo kog službenika zahtjevom za davanjem poklona/novca?

Najveći procenat ispitanika (75,1%) je odgovorilo da prilikom ostvarivanja svojih prava kod državnih organa ili organa lokalne samouprave nije bilo uslovljeno zahtjevom za davanjem poklona ili novca od strane bilo kog službenika.

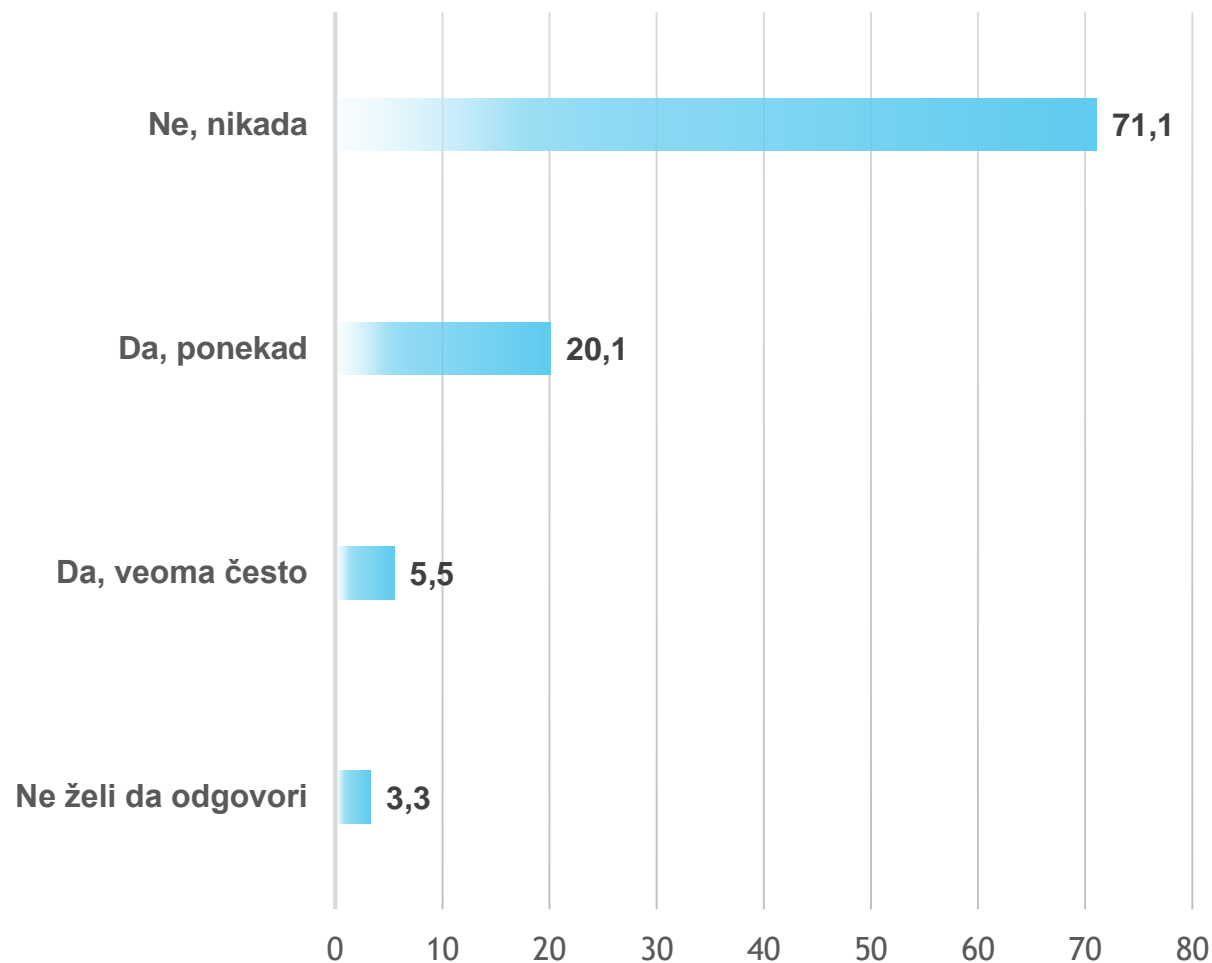
Svaki šesti ispitanik je odgovorio da je ponekad bio uslovljen, dok je 3,7% ispitanika kazalo da su često bili uslovljeni davanjem poklona ili novca kako bi ostvarili svoja prava kod državnih, odnosno organa lokalne samouprave.

Oni kojima je, po njihovom iskazu, tražen mito su:

- Ispitanici muškog pola;
- Starosti od 25 do 34 godine;
- Ispitanici koji imaju sopstveni biznis;
- Ispitanici iz južne regije.

LIČNA ISKUSTVA SA KORUPCIJOM

Da li ste Vi nekada ponudili neku vrstu poklona/novca kako biste ostvarili pravo koje Vam po zakonu pripada (skratili određene procedure ili ubrzali postupke na koje se inače čeka ili obezbijedili bolji kvalitet tražene usluge)?

Najveći broj građana (71,1%) je izjavio da nikada nije ponudilo neku vrstu poklona ili novca kako bi ostvarili svoja zakonska prava.

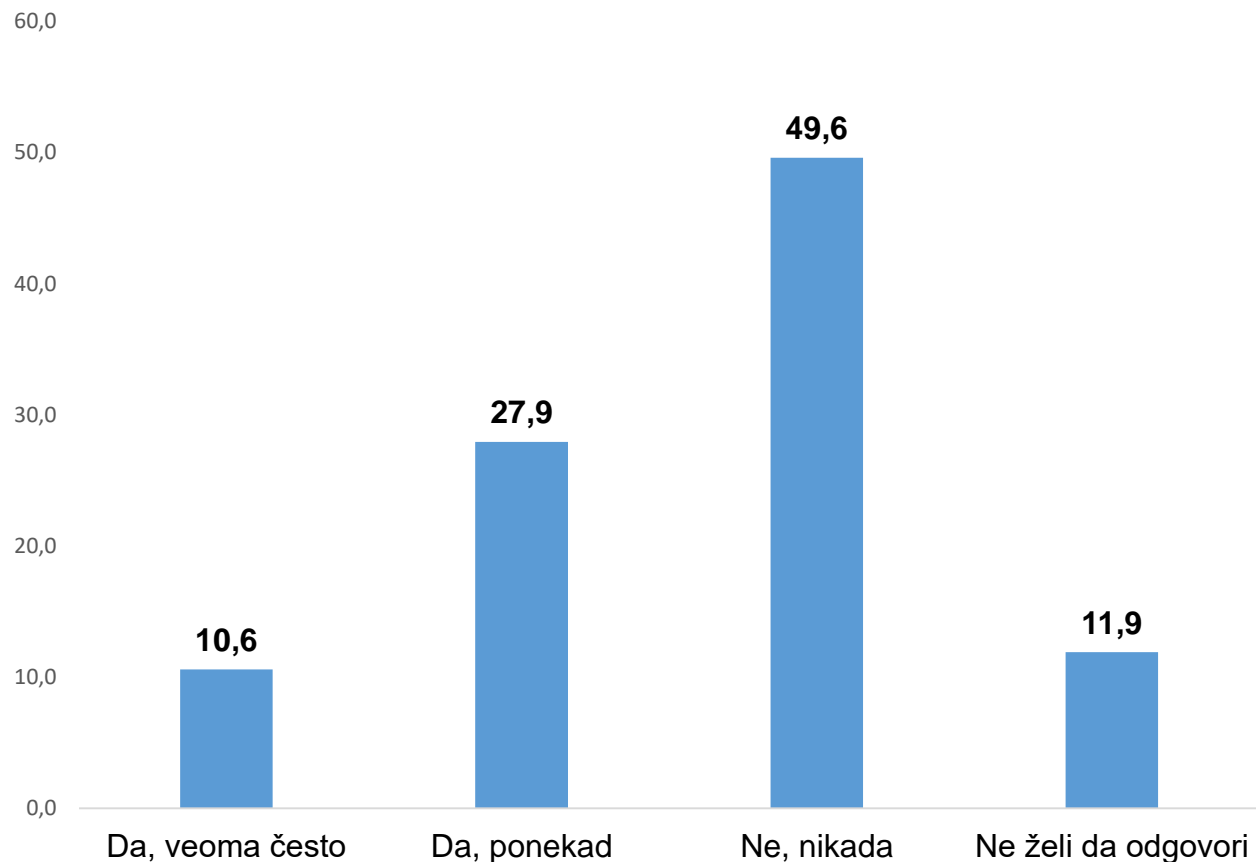
Skoro svaki peti ispitanik je odgovorio suprotno, dok 3,3% anketiranih nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Među ispitanicima koji su nudili mito najzastupljeniji su:

- Ispitanici muškog pola;
- Starosti od 25 do 34 godine;
- Koji imaju sopstveni biznis;
- Žive na jugu Crne Gore.

Da li ste čuli od nekog iz vaše neposredne okoline da je prilikom ostvarivanja svojih prava kod državnih ili lokalnih organa bio uslovljen od bilo kog službenika zahtjevom za davanjem poklona/novca?

Iskustvo drugih: Traženje mita

Skoro polovina ispitanika (49,6%) je odgovorila da nikada nije čula da je neko iz njihove neposredne okoline bio uslovljen od strane službenika zahtjevom za mito.

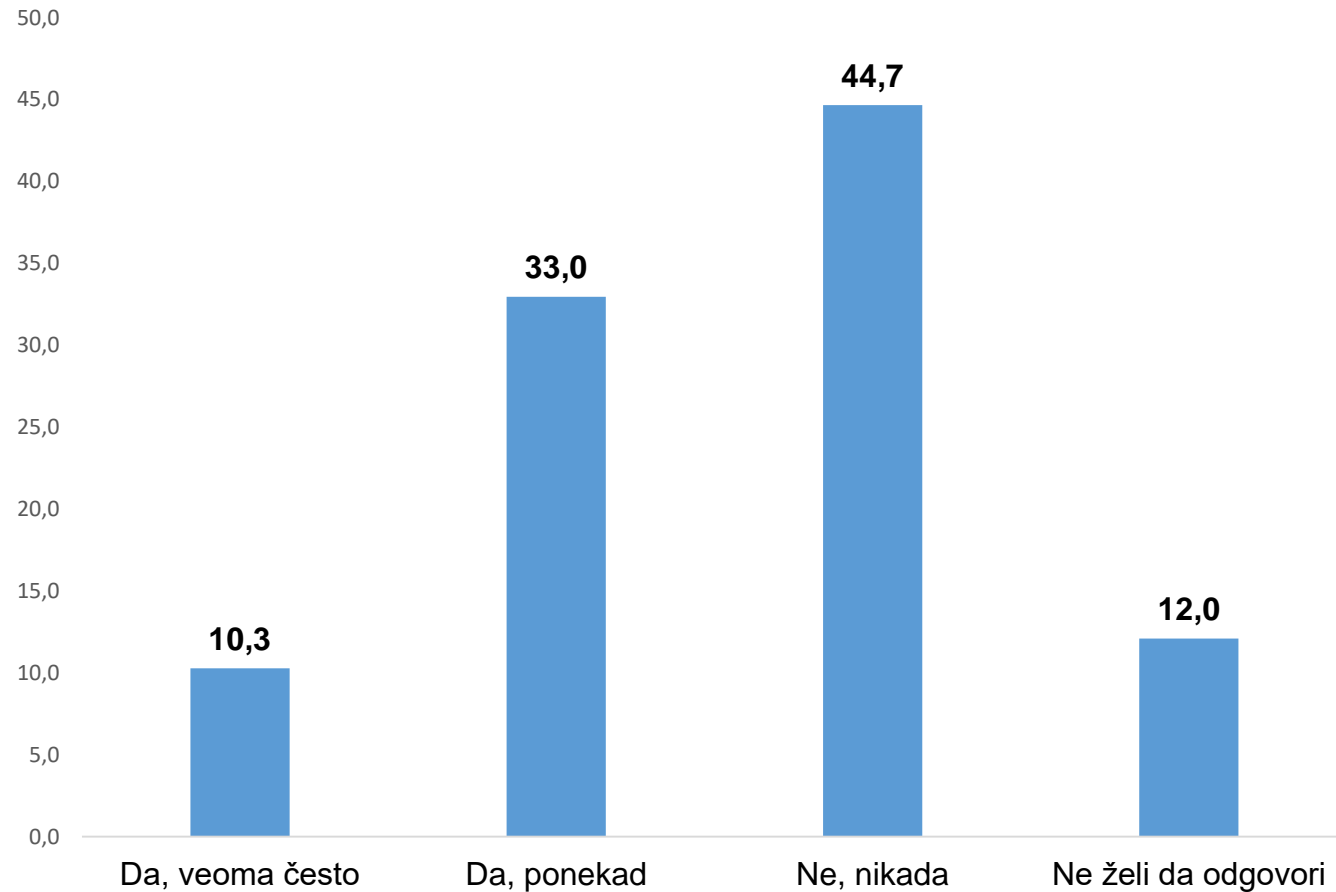
Da je veoma često ili ponekad čuo o traženju mita odgovorilo je, kumulativno (38,5%) ispitanika.

Oni koji kažu da se traženje mita dešavalo veoma često ili ponekad nekome iz njihove neposredne okoline, uglavnom su:

- Muškarci;
- Između 25 i 34 godine;
- Ispitanici sa završenom višom školom;
- Ispitanici iz sjeverne regije.

Da li ste čuli od nekog iz vaše neposredne okoline da je ponudio neku vrstu poklona/novca kako bi ostvario pravo koje mu po zakonu pripada?

Iskustvo drugih: Davanje mita

44,7% ispitanika nije nikada čulo da je neko iz njegove okoline ponudio neku vrstu poklona ili novca da bi ostvario pravo koje mu po zakonu pripada.

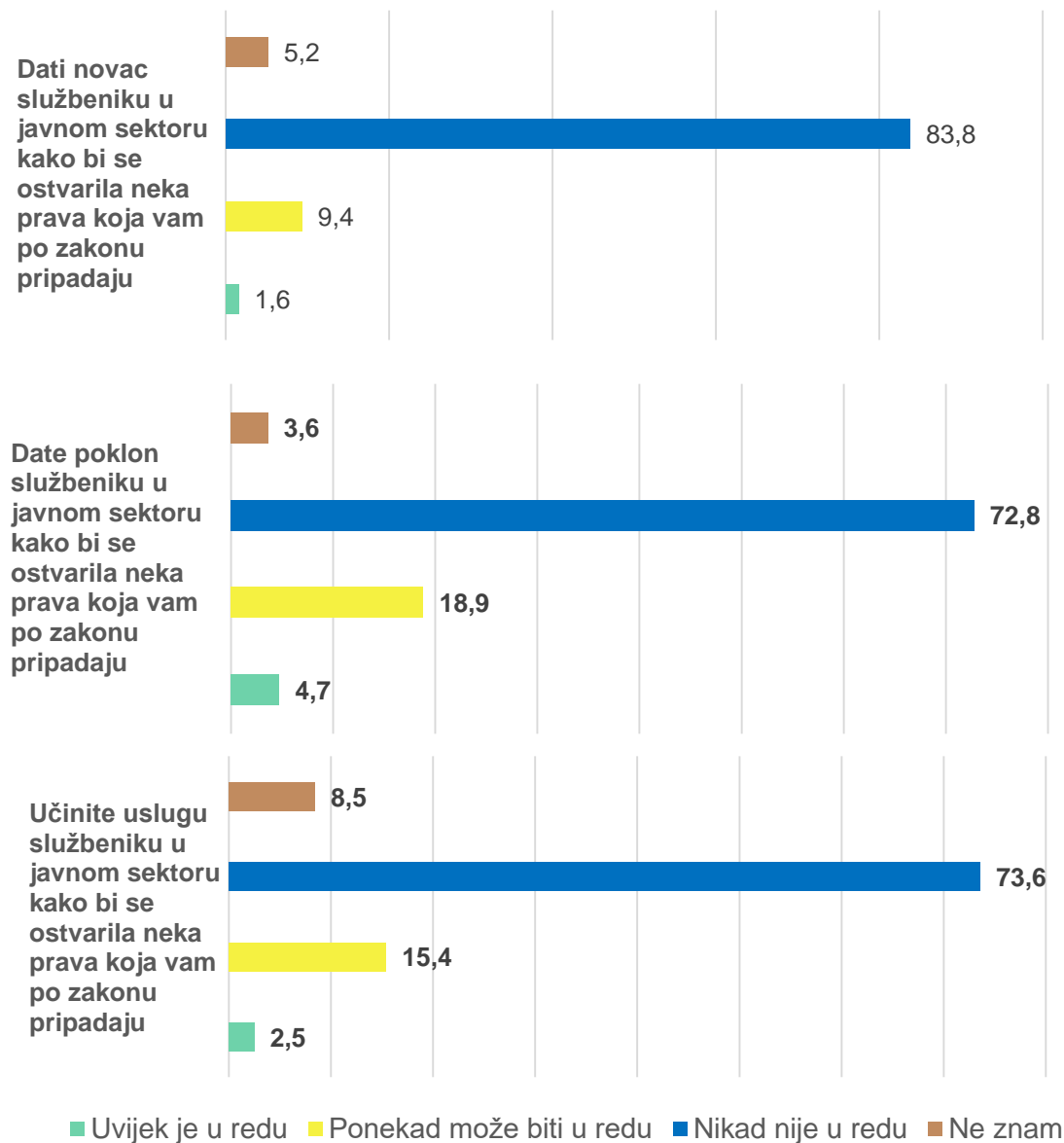
43,3% je onih ispitanika koji su odgovorili potvrdno na ovo pitanje.

12,0% ispitanih nije htjelo da odgovori.

Oni koji su čuli da je neko iz njihove okoline ponudio neki poklon ili novac su:

- Muškarci;
- Ispitanici starosti od 25-34 godine;
- Ispitanici sa završenim fakultetom;
- Anketirani iz sjeverne regije.

Da li smatrate da je u redu nešto od sljedećeg?

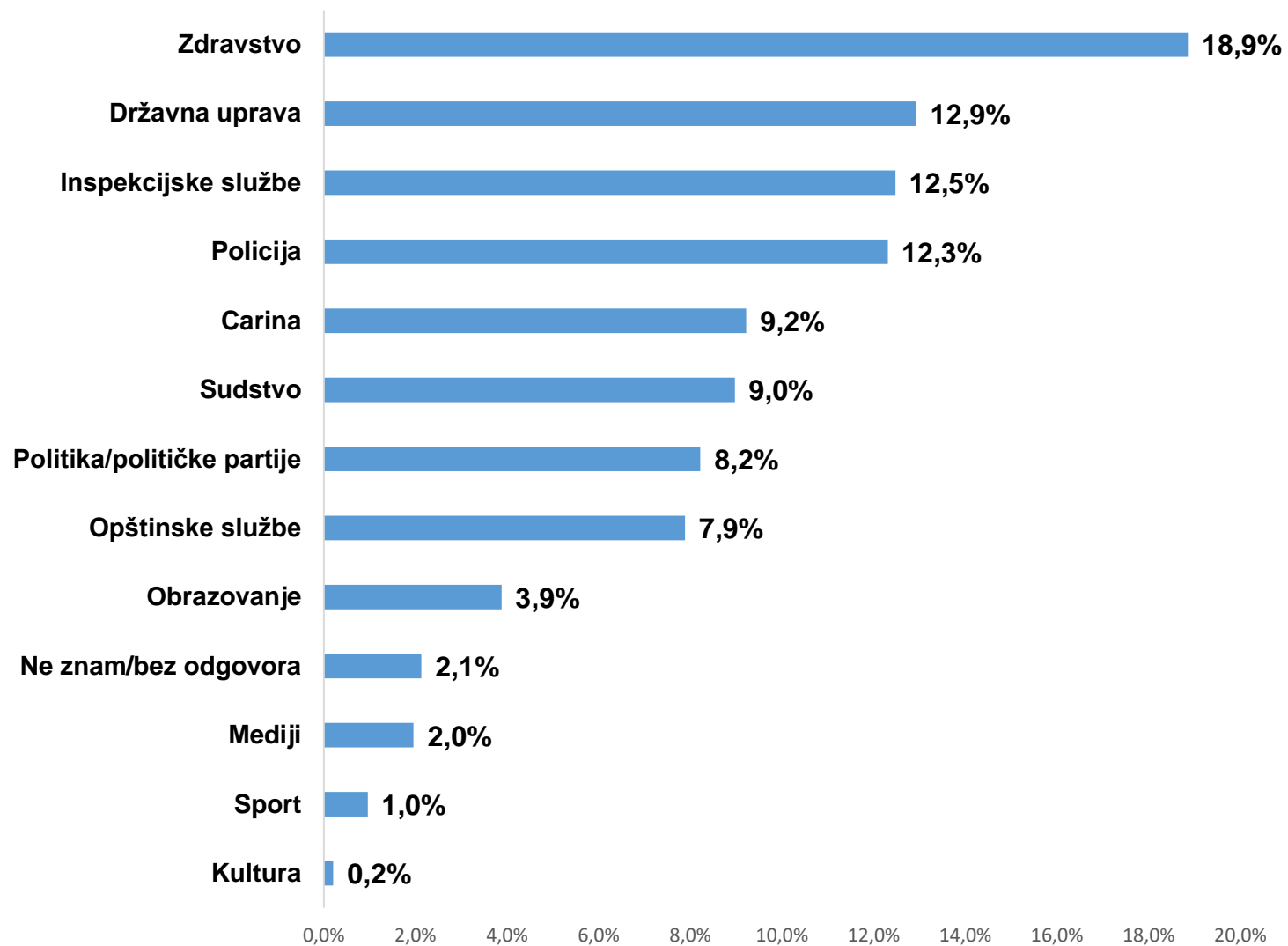

U najvećem procentu građani Crne Gore smatraju da nikada nije u redu:

- Dati novac službeniku u javnom sektoru kako bi se ostvarila prava koja im po zakonu pripadaju (83,8%);
- Dati poklon službeniku u javnom sektoru kako bi se ostvarila neka prava koja im po zakonu pripadaju (72,8%);
- Učiniti uslugu službeniku u javnom sektoru kako bi se ostvarili prava koja im po zakonu pripadaju (73,6%);
- Svaki peti ispitanik (15,4%) smatra da je ponekad u redu učiniti uslugu službeniku u javnom sektoru kako bi se ostvarila neka prava koja im po zakonu pripadaju, dok 2,5% smatra da je uvijek u redu učiniti uslugu službeniku.

PRISUSTVO KORUPCIJE

U kojim oblastima/institucijama je korupcija najzastupljenija?

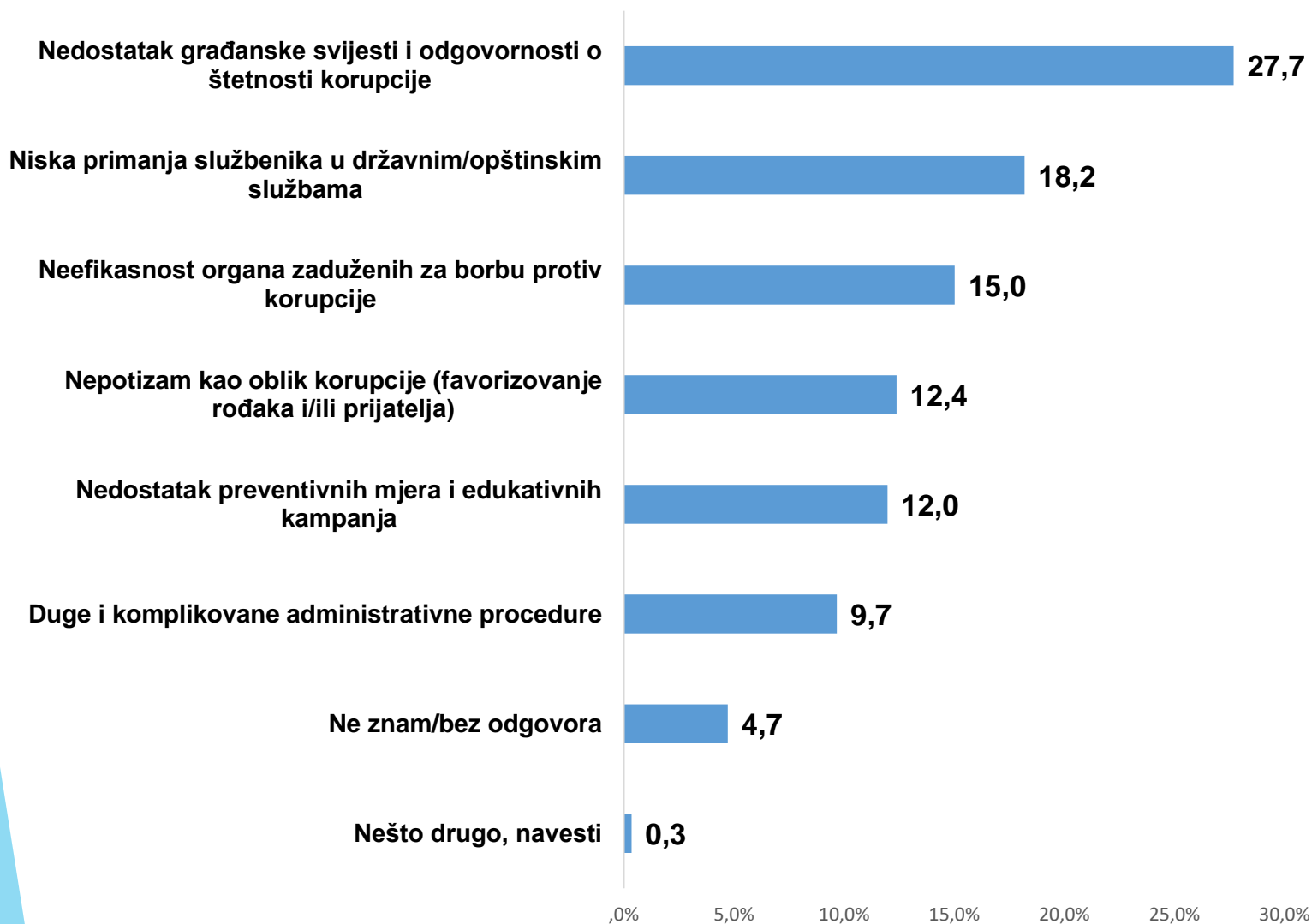

Da je korupcija prisutna u zdravstvu smatra najveći broj ispitanika (18,9%), na drugom mjestu se nalazi državna uprava sa 12,9%, dok se na trećem mjestu nalaze inspekcije službe (12,5%).

Prema mišljenju građana korupcija je najmanje zastupljena u kulturi, sportu, medijima i obrazovanju.

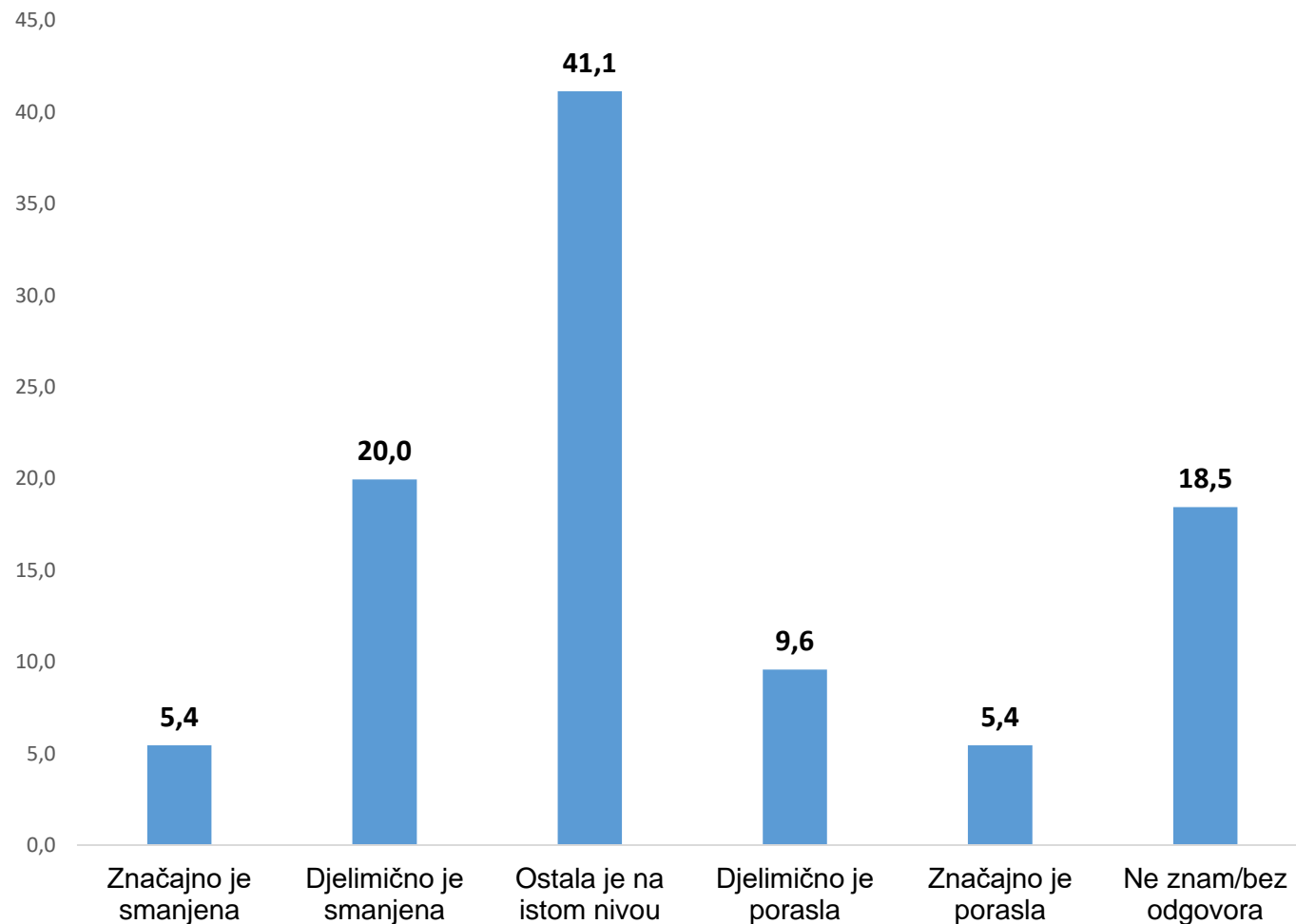
Koji su osnovni uzroci pojave/prisutnosti korupcije u Crnoj Gori?

Kao osnovne uzroke za pojavu/prisutnost korupcije građani navode:

- Nedostatak građanske svijesti i odgovornosti o štetnosti korupcije (27,7%);
- Niska primanja službenika u državnim i opštinskim službama (18,2%);
- Neefikasnost organa zaduženih za borbu protiv korupcije (15,0%).

Ukupno uzevši, kakvo je Vaše mišljenje o prisutnosti korupcije u Crnoj Gori danas u poređenju sa tim kakvo je stanje bilo prije godinu dana?

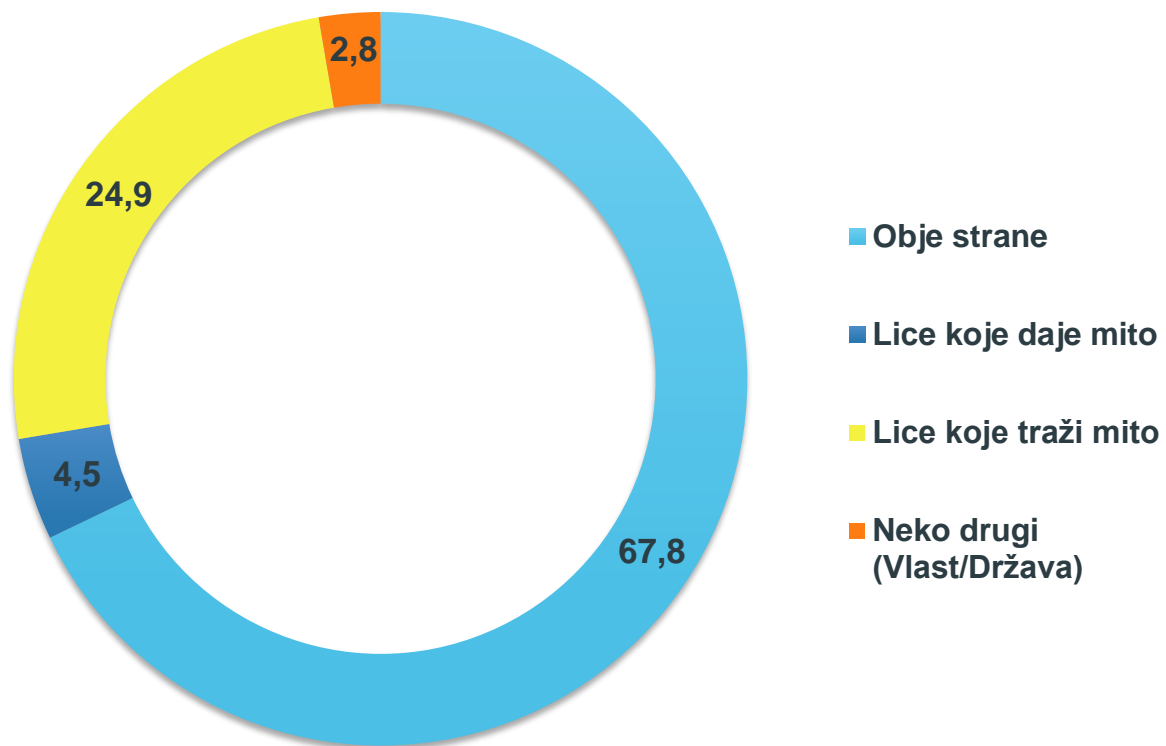
Najveći broj ispitanika (41,1%) smatra da je nivo korupcije isti kao i prethodne godine.

Da se prisutnost korupcije djelimično povećala u crnogorskom društvu mišljenja je 9,6% ispitanika, dok 20,0% građana smatra da je nivo korupcije manji u odnosu na prethodnu godinu.

Među ispitanicima koji ocjenjuju da je korupcija porasla u posljednjih godinu dana najbrojniji su:

- Muškarci;
- Anketirani starosti preko 64 godine;
- Nezaposlena lica;
- Ispitanici iz centralne regije.

Ko je krivično odgovoran za krivična djela primanje/davanje mita?

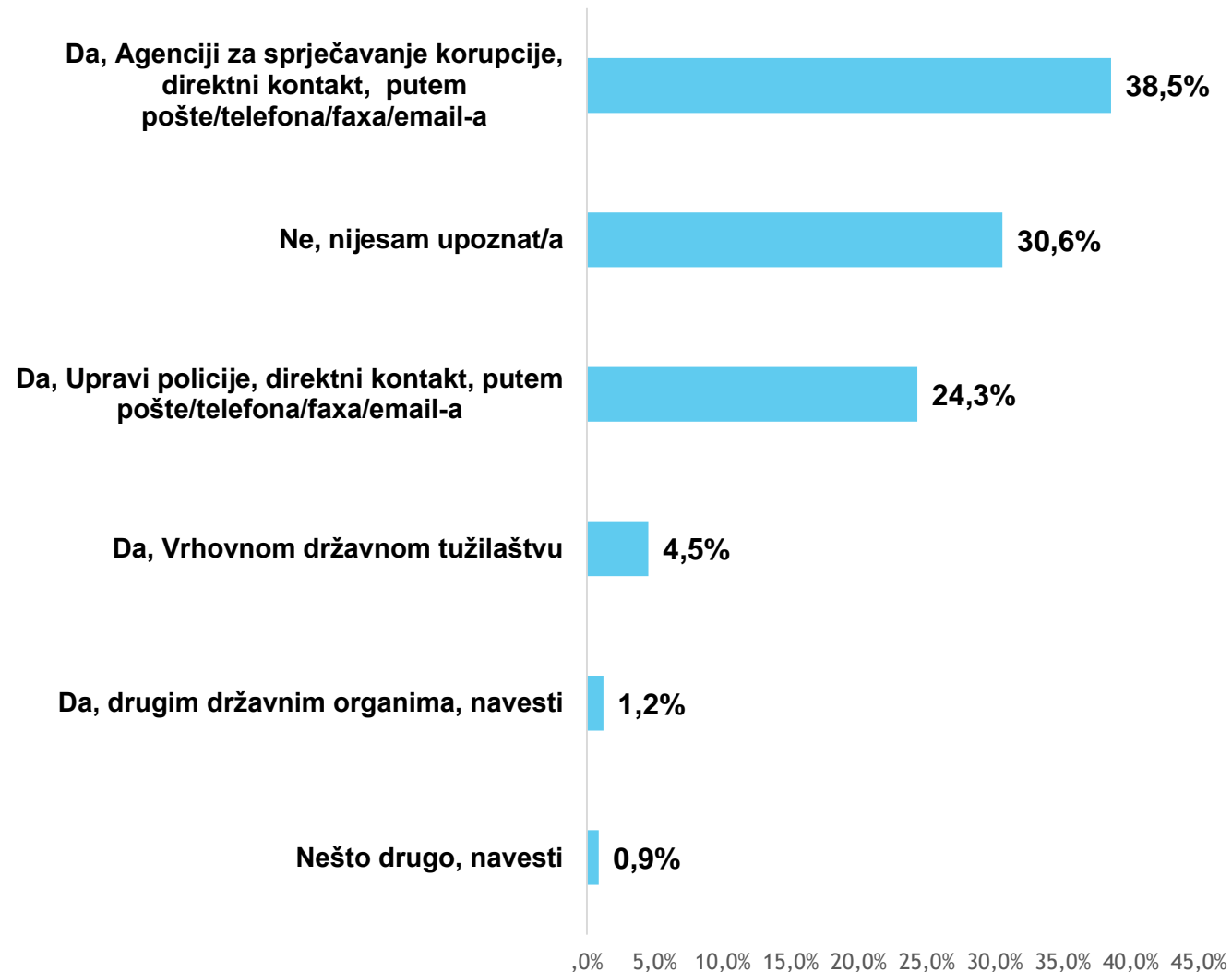

Da su obje strane odgovorne za krivična djela primanja, odnosno davanja mita smatra 67,8% građana, dok je 24,9% ispitanika mišljenja da je krivično odgovorno ono lice koje traži mito.

Struktura ispitanika koja je odgovorila da je za primanje/davanje mita krivično odgovorno samo ono lice koje traži mito je sljedeća:

- Žene;
- Ispitanici stariji od 64 godine;
- Sa završenom osnovnom školom;
- Ispitanici zaposleni u privatnom sektoru;
- Anketirani koji žive u sjevernoj regiji.

Da li ste upoznati na koje sve načine možete prijaviti korupciju?

Dvije trećine ispitanika je upoznato na koje načine može prijaviti korupciju.

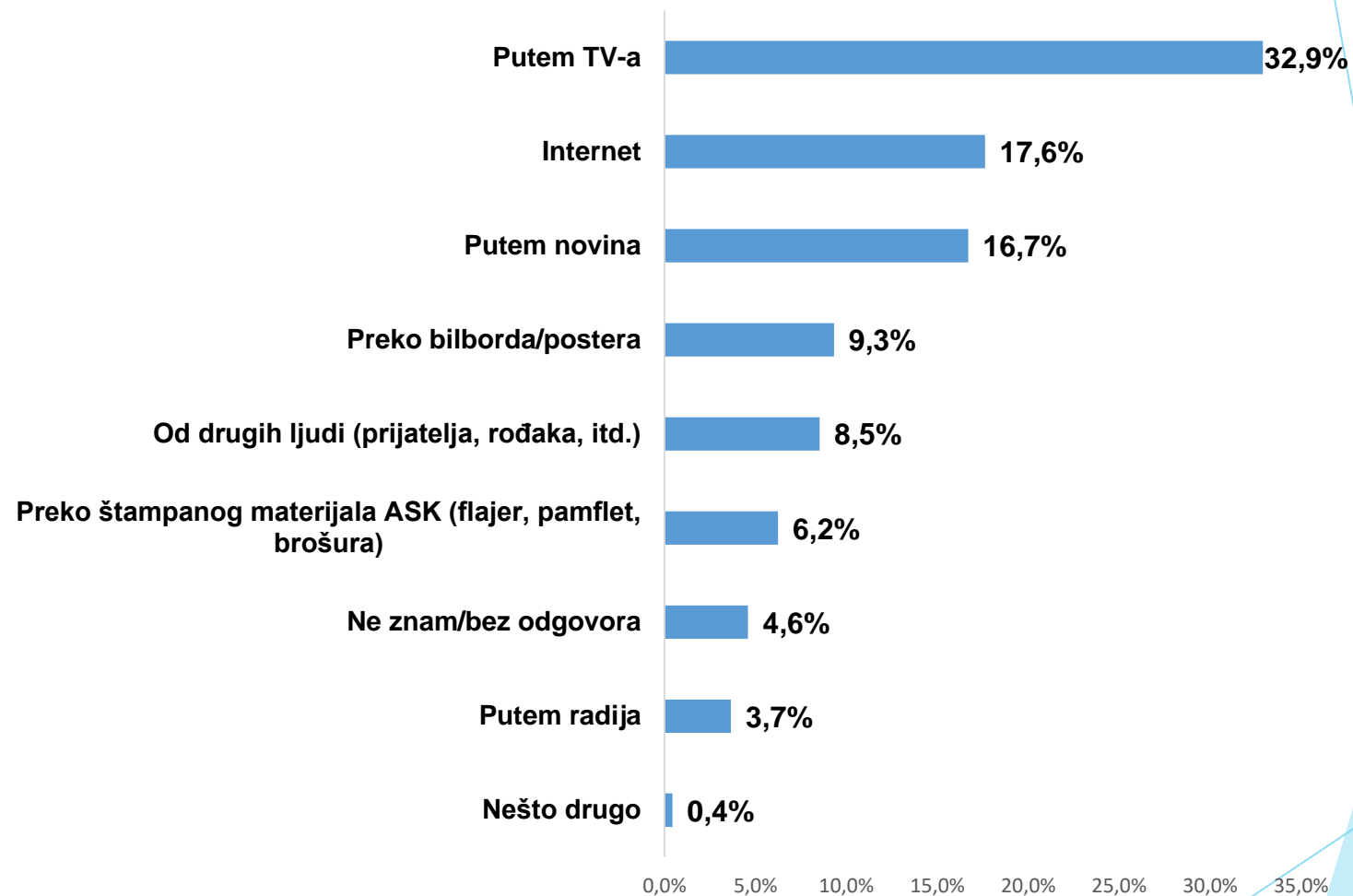
Da je ASK jedna od tih institucija smatra 38,5% ispitanika.

Da je Uprava policije organ kome se može prijaviti korupcija smatra 24,3% građana.

Ko su oni koji nijesu upoznati sa načinom prijave korupcije? To su:

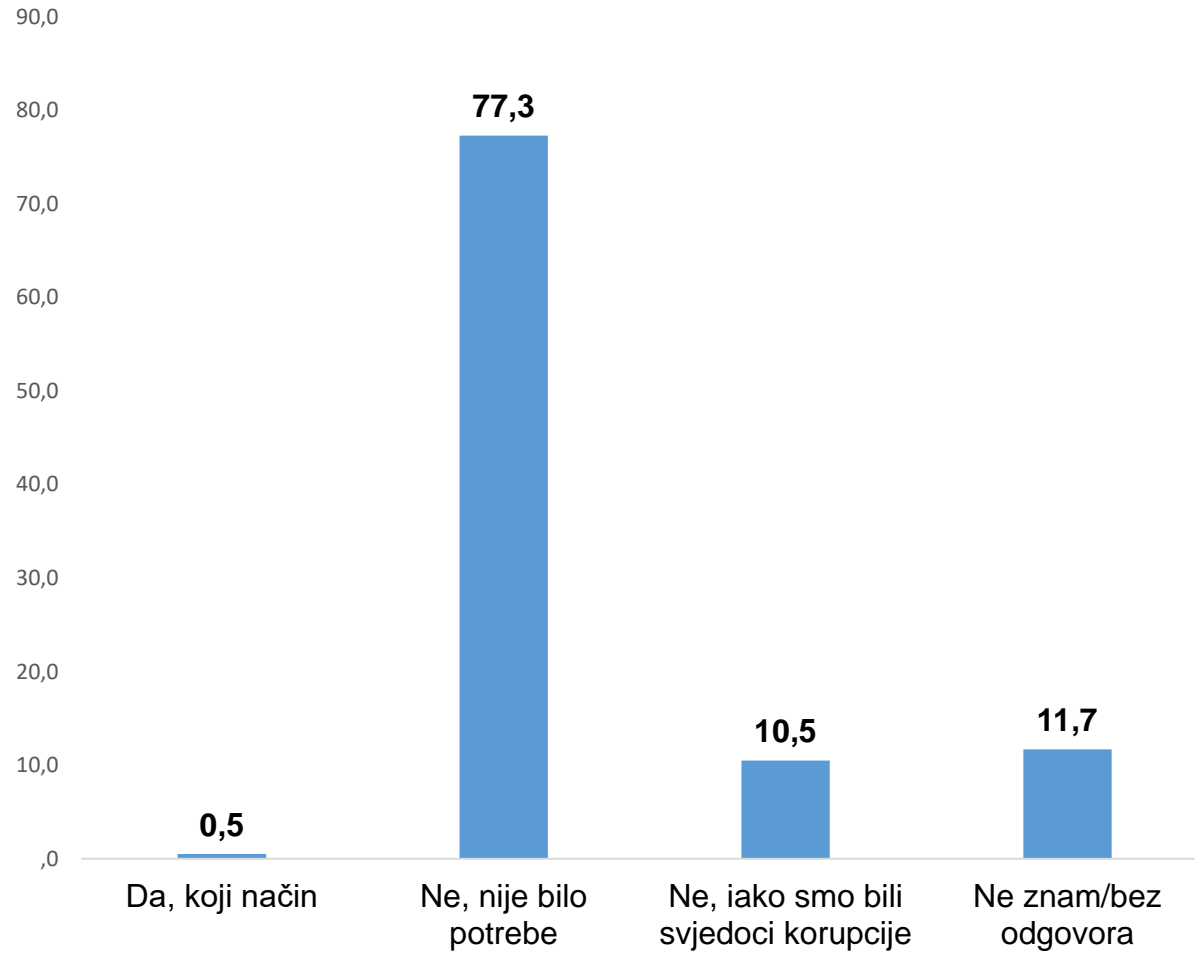
- Ispitanici ženskog pola;
- Anketirani starosti od 18 do 24 godine;
- Ispitanici sa završenim srednjim obrazovanjem;
- Penzioneri i studenti;
- Ispitanici iz južne regije.

Kako ste se informisali o ovim načinima prijave korupcije?

Građani se o načinima prijave korupcije najviše informišu putem TV-a (32,9%), Interneta (17,6%) i novina (16,7%).

Da li ste u posljednjih 12 mjeseci Vi ili neko od članova Vašeg domaćinstva koristili neki od navedenih načina za prijavu korupcije?

Najveći procenat ispitanika (77,3%) nije prijavio, u posljednjih 12 mjeseci, korupciju jer za tim nije bilo potrebe.

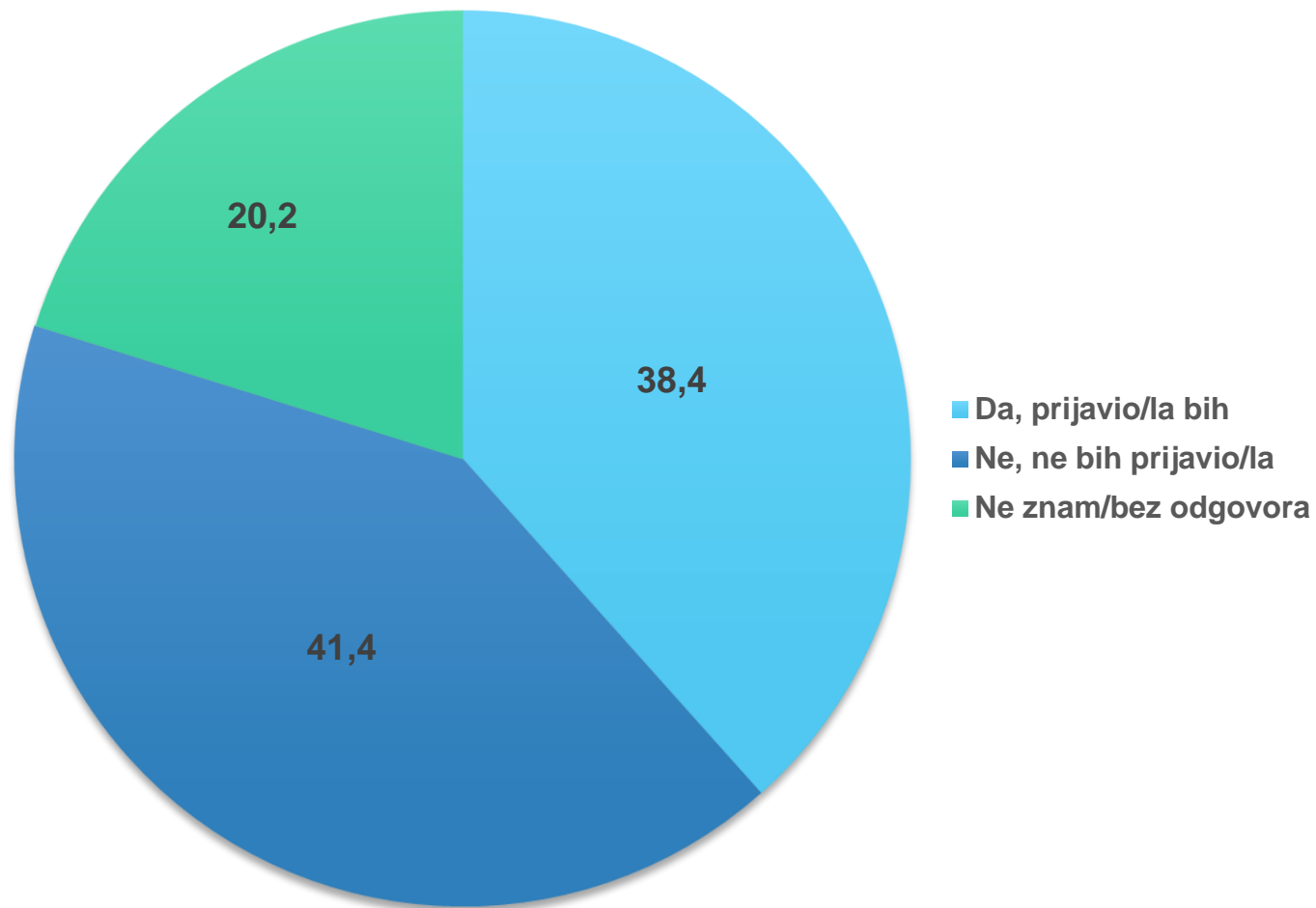
Ispitanici, u 10,5% slučajeva nijesu prijavili korupciju iako su bili svjedoci ovog krivičnog djela.

Svega 0,5 % odgovorilo je da je prijavilo korupciju, dok 11,7% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Oni koji nijesu prijavili korupciju, a bili su svjedoci, su:

- Ispitanici ženskog pola;
- Anketirani starosti više od 64 godine;
- Ispitanici sa višim obrazovanjem;
- Oni koji vode sopostveni biznis;
- Iz sjeverne regije.

Da li biste, u slučaju, da dođete do informacije/a o korupciji, iz ličnog i/ili tuđeg iskustva, prijavili taj slučaj?

38,4% ispitanika prijavilo bi slučaj korupcije.

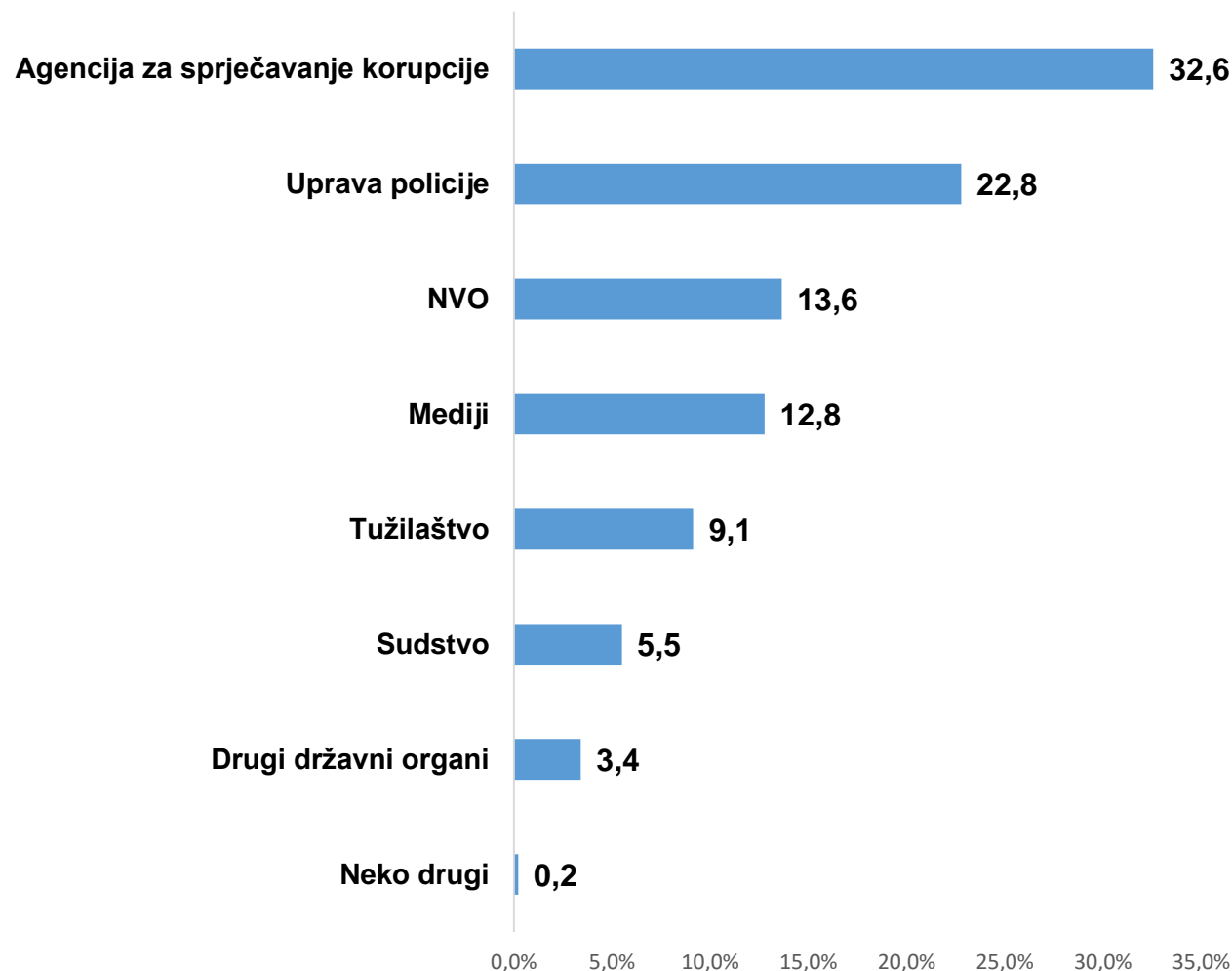
S druge strane 41,4% građana ne bi prijavilo korupciju, dok 20,2% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Ko su oni koji ne bi prijavili informacije o korupciji?

To su:

- Muškarci;
- Anketirani više od 64 godine starosti;
- Sa završenom osnovnom školom;
- Penzioneri;
- Ispitanici centralne regije.

U slučaju da se odlučite da prijavite korupciju, kome biste se obratili odnosno, u koga biste imali najviše povjerenja?

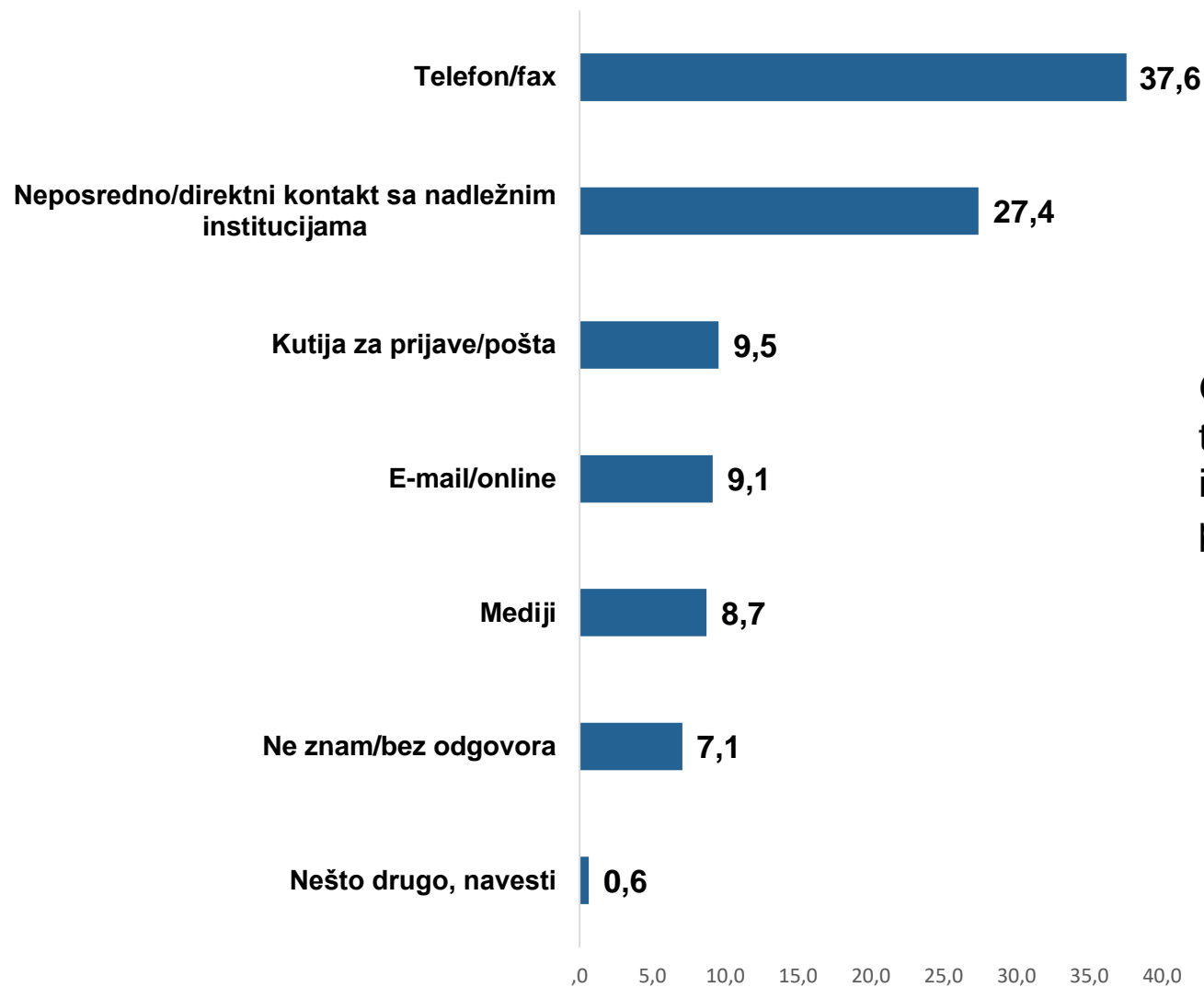
U slučaju da se odluče da prijave korupciju građani bi se u najvećem procentu (32,6%) obratili ASK-u, Upravi policije (22,8%), dok se na trećem mjestu, po povjerenju građana o ovom pitanju, nalazi NVO (13,6%).

Oni koji bi se odlučili da prijave korupciju ASK-u su:

- Muškarci;
- Ispitanici starosti od 25 do 34 godine;
- Anketirani sa završenim fakultetom;
- Lica zaposlena u državnim organima/kompanijama, kao i oni koji vode sopstveni biznis;
- Ispitanici iz centralne regije.

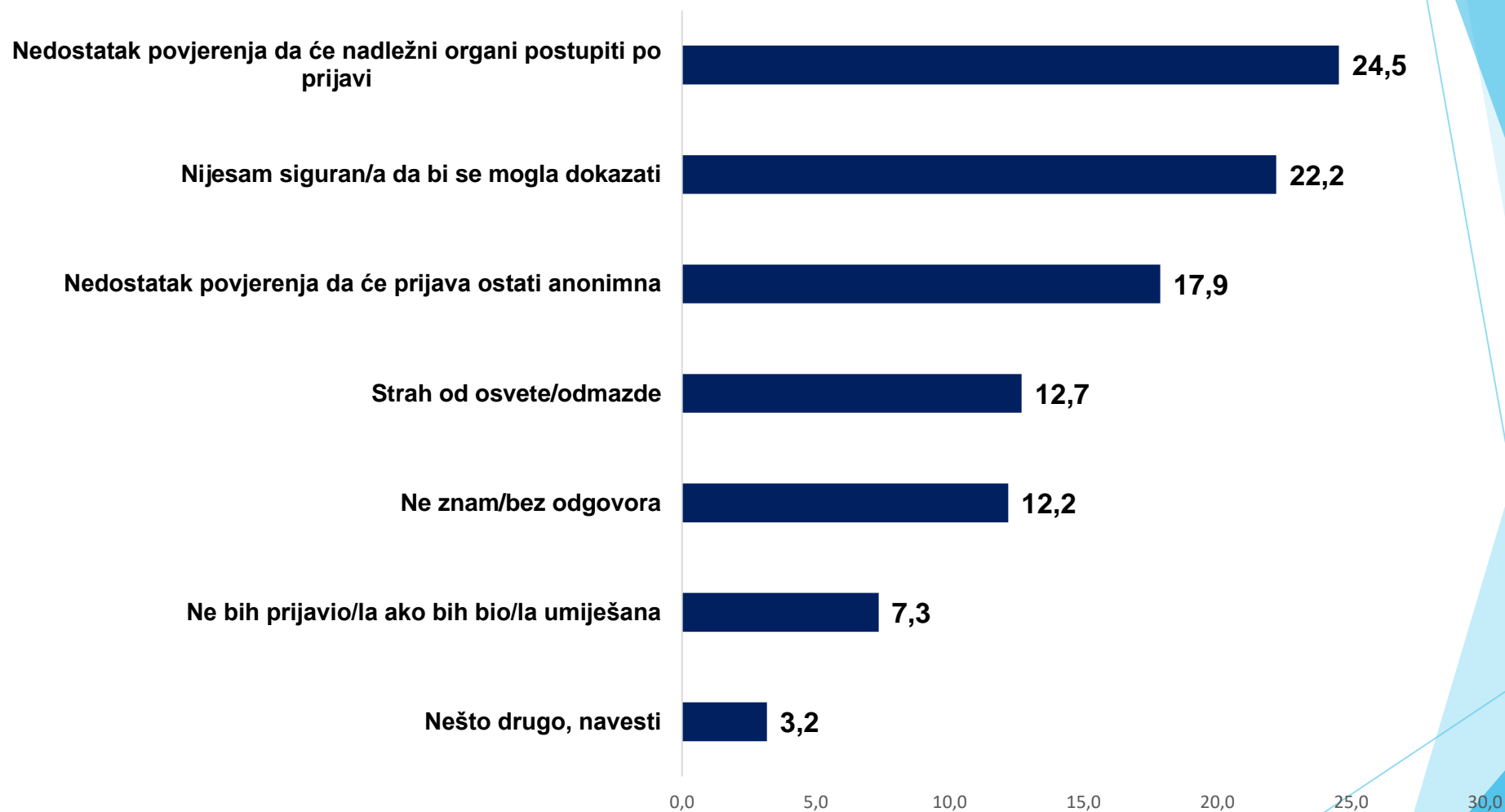

Na koji način biste prijavili korupciju?

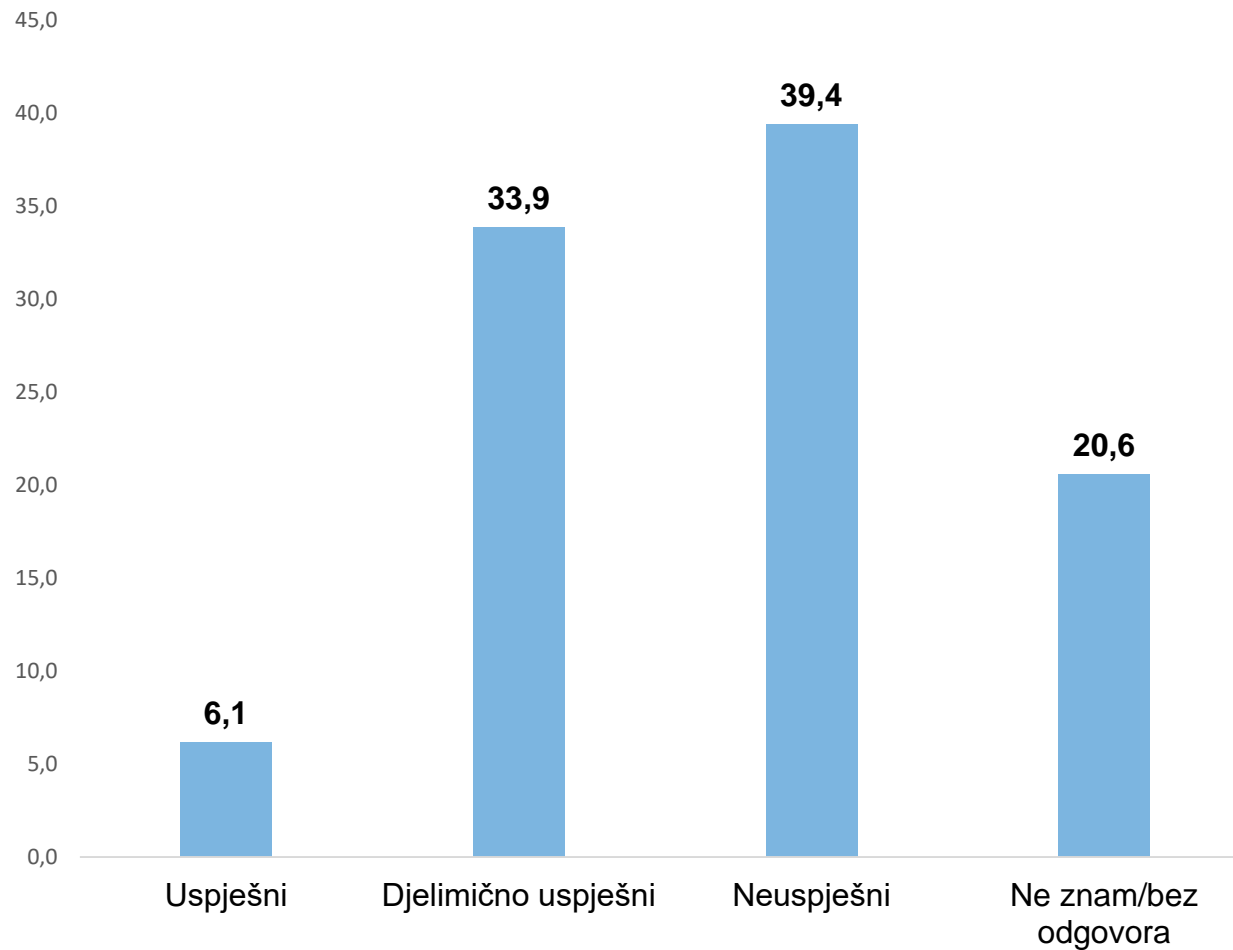
Građani bi u 37,6% slučajeva korupciju prijavili putem telefona, neposrednim kontaktom sa nadležnim institucijama (27,4%), dok bi 9,5% ispitanika kao način prijave korupcije koristili kutiju za žalbe.

RAZLOZI ZBOG KOJIH GRAĐANI NE BI PRIJAVILI KORUPCIJU:

Kao glavne razloge zbog kojeg ne bi prijavili korupciju građani navode: Nedostatak povjerenja da će nadležni organi postupiti po prijavi (24,5%), nijesam siguran/a da bi se mogla dokazati (22,2%) i nepovjerenje da će prijava ostati anonimna (17,9%)

Ocijenite koliko su dosadašnji napori nadležnih institucija u borbi protiv korupcije bili uspješni?

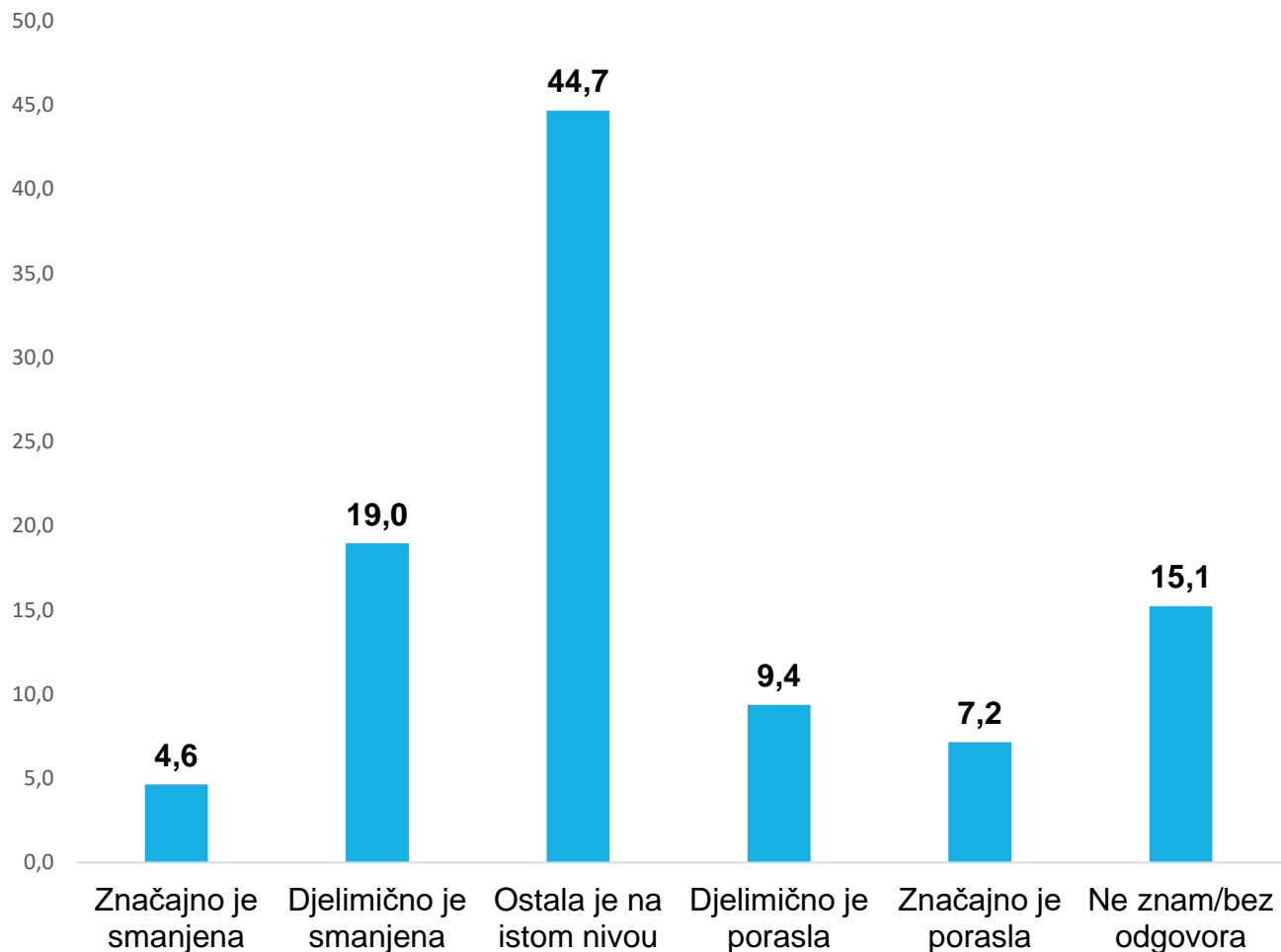

Da su napori nadležnih institucija u borbi protiv korupcije bili uspješni smatra 40% građana (6,1% uspješni i 33,9% djelimično uspješni), dok 39,4% je suprotnog mišljenja.

Oni koji smatraju da su nadležni organi bili neuspješni su:

- Ispitanici muškog pola;
- Anketirani starosti više od 64 godine;
- Građani sa završenom višom školom;
- Ispitanici koji imaju sopstveni biznis;
- Ispitanici centralne regije.

Ukupno uzevši, kakvo je Vaše mišljenje o prisutnosti korupcije u državnoj upravi danas u poređenju sa tim kakvo je stanje bilo prije godinu dana?

Najveći broj ispitanika (44,7%) smatra da je nivo korupcije u državnoj upravi isti kao i prethodne godine.

Da se prisutnost korupcije povećala u crnogorskom društvu mišljenja je 16,6% ispitanika (zbir djelimično je porasla i značajno je porasla), dok 23,6% (zbir djelimično je smanjena i značajno je smanjena) građana smatra da je nivo korupcije manji u odnosu na prethodnu godinu.

Među ispitanicima koji ocjenjuju da je korupcija porasla u posljednjih godinu dana najbrojniji su:

- Muškarci;
- Anketirani starosti više od 64 godine;
- Ispitanici sa završenom višom školom;
- Penzioneri;
- Centralna regija.

Koja su Vaša očekivanja po pitanju poboljšanja trenutne situacije u vezi sa borbom protiv korupcije u Crnoj Gori?

Kada su u pitanju očekivanja građana po pitanju poboljšanja trenutne situacije u vezi sa borbom protiv korupcije u Crnoj Gori, građani najviše očekuju:

- Rad na povećanju nivoa svijesti javnosti o ovoj pojavi (22,2%);
- Veći broj prijavljenih slučajeva (19,0%);
- Povećanje broja pravosnažnih presuda (16,1%);
- Efikasno oduzimanje nezakonito stečene imovine (12,2%).

PREPORUKE

- Kao i u prethodnim istraživanjima, tako i u ovom istraživanju uočava se porast informisanosti građana o Agenciji za sprječavanje korupcije.
- Iako je veliki broj građana čuo za ASK i odgovorio da zna nadležnosti ove Agencije, treba nastaviti sa povećanjem informisanosti građana o preventivnim aktivnostima ASK.
- Informisanje građana treba realizovati što je moguće više putem TV-a, bilborda, Interneta, koji su se pokazali kao dobri kanali informisanosti kada su u pitanju kampanje ASK.
- Potrebno je nastaviti sa: podizanjem nivoa svijesti građana o značaju njihovog aktivnog učešća u prijavljivanju korupcije, podizanjem povjerenja u državne institucije, uvjeravanjem građana da će organi postupati po njihovoj prijavi i da će prijave građana, ukoliko oni žele, ostati anonimne.
- Neophodno je bolje informisati građane o načinima na koje mogu prijaviti korupciju. Kampanju posebno usmjeriti na populaciju od 18 do 24 godine.